

ریشه بانی اختلاس ها و فسادهای مالی / چگونه امانتداری را در جامعه نهادینه کنیم

یک پژوهشگر فلسفه و عرفان اسلامی گفت: تا زمانی که ما به حوزه های عرفان و طریقه های عرفانی و سیر و سلوک باطنی و معنوی الهی توجه نکنیم مطلقاً فرهنگسازی نمی کنیم و فرهنگ ظهور پیدا نمی کند و مطمئن باشید امانتداری در حد یک شعار باقی می ماند مگر اینکه به طریقه های عرفانی توجه کنیم.

یک پژوهشگر فلسفه و عرفان اسلامی گفت: تا زمانی که ما به حوزه های عرفان و طریقه های عرفانی و سیر و سلوک باطنی و معنوی الهی توجه نکنیم مطلقاً فرهنگسازی نمی کنیم و فرهنگ ظهور پیدا نمی کند و مطمئن باشید امانتداری در حد یک شعار باقی می ماند مگر اینکه به طریقه های عرفانی توجه کنیم.

دکتر علی محمد صابری، استاد گروه فلسفه دانشگاه فرهنگیان در گفتگو با خبرنگار مهر در مورد اینکه، از منظر اسلام امانتداری چه تعریفی دارد؟ گفت: امانتداری، نگه داشتن یک وسیله چه مادی و چه معنوی از فردی که ما او را ایمن خود و حافظ مال یا ایمان یا ناموس خود دانسته ایم می باشد. در این زمینه فرد آن شرایط نه تنها اسلامی بلکه ایمانی را برای امانتداری باید دارا باشد. برای امانتداری مسلمانی کافی نیست بلکه ایمان هم لازم است.

وی در مورد اینکه ابعاد و وجوه مختلف امانتداری چیست؟ عنوان کرد: بزرگترین امانت الهی ولایت است. خداوند در قرآن می فرماید ما به آسمانها و زمین آن را هدیه دادیم اما آسمان و زمین از سنگینی ولایت، آن را نپذیرفتند و انسان که هم اشرف مخلوقات و هم کاملترین موجودات است البته انسان کامل که قطب عالم امکان است آن امانت را پذیرفت. آن امانت، ولایت و عشق است که تمام موجودات به واسطه آن هم هدایت می شوند و هم به حرکت در می آیند و هم به کمال می رسند. وجوه غیر مادی امانتداری ولایت و بعد ایمان است. ولایت، ایمان تولید می کند که علاقه روح به مبدأ است مبدائی که از آن آمده است؛ همچنین یقین هم است. یعنی ایمان تبدیل به یقین می شود، یعنی ایمان و یقین دو امانت الهی هستند که خداوند به انسان که لایق هدایت باشد می دهد. اینها جزو رحمت خاص الهی و قاعده لطف هستند.

صابری اظهار داشت: اما امانتداری وجوه مادی هم دارد. آن امانتهایی هستند که می تواند شامل حافظ ناموس و مال و جان باشند و اطمینان بعد از خداوند به همان فردی که امانت را به او سپرده ایم می تواند باشد. همچنین حکومت نیز یکی از امانتداران بزرگ مردم است.

این محقق و پژوهشگر حوزه فلسفه و عرفان اسلامی در مورد اینکه امانتداری یک فرد عادی با یک مسئول و مقام دولتی و حاکمیتی چه فرقی دارد، تصریح کرد: حکومت بزرگترین امانتدار جامعه است. زیرا حقوق تمام مردم به عهده حکومت است و مسئولیت در برابر قدرتی که مردم به او داده اند دارد. زمامدار باید تمام حقوق مردم را ادا کند و هر چیزی را جای خودش بنشانند. اما امانتداری مردم موردی و فردی و خاصه در برابر یک فرد انسان که احساس حقی می کند طبیعتاً احساس تکلیفی هم خواهد کرد و یکی از این تکالیف امانت است و آن را باید ادا کند. اما مسئولیتی که حکومت دارد در برابر قانون، حق، اموال مردم و حتی فضایی که می تواند برای زندگی مردم باید فراهم کند این فضا مادی نیست و می تواند کاملاً فضای آزادی و لطیف عدالت و مهرورزی باشد.

صابری در مورد اینکه چرا با وجود اینکه فرهنگ ما یک فرهنگ دینی است اما امانتداری به عنوان یک خصلت اخلاقی و رفتاری بین افراد به درستی جا نیفتاده است، عنوان کرد: به دلیل اینکه برای امانتداری، اسلام زبانی کافی نیست؛ بلکه برای آن ایمان هم لازم است. فرد امانتدار باید حتماً فرد مومنی باشد یعنی تزکیه یافته و تهذیب نفس داشته باشد. در جامعه دینی مسلمان زیاد است اما مومن کم است. در نتیجه امانتداری را به تعداد کم مومنین می توان پیدا کرد.

وی در مورد اینکه متخلخل شدن افراد جامعه به خصلت امانتداری چه نتایجی دارد و چه آسیب هایی از جامعه می زدید هم اظهار داشت: یکی امنیت و یکی کرامت و بزرگی برای جامعه به ارمغان می آورد. حرص و طمع را از جامعه از بین می برد و مومنین را از حال یکدیگر آگاه می کند، حال محبت و خدمت را در جامعه بیشتر می کند. البته خدمت آبیاری محبت است. یکی از بزرگترین خدمت ها امانتداری است که محبت در جامعه می آورد. یکی دیگر اینکه روابط محیطی را بیشتر می کند و گسستی که در جامعه وجود دارد را این طلاق عاطفی که مردم از همدیگر گرفته اند از بین می برد و ارتباط مردم از همدیگر و با حکومت را وثیق تر می کند.

این محقق و پژوهشگر حوزه فلسفه و عرفان اسلامی در مورد اینکه آیا می توان اختلاس ها و رشوه گرفتن ها و فساد مالی را ناشی از خیانت در امانت دانست هم تصریح کرد: اینها که گفتید می تواند عدم توجه به امانتداری باشد. اصلاح این مفاسد با قانون ممکن نمی شود بلکه باید یک نظام اخلاقی بنا کرد که در این نظام، نظام اخلاقی با پشتوانه عرفان، مردم را تربیت کرد. تزکیه و تهذیب نفس بشوند همانطور که گفتیم شرط لازمه امانتداری ایمان است. فقط اسلام زبانی کافی نیست.

وی در مورد اینکه امسال که سال فرهنگ نامیده شده چگونه می توان فرهنگ امانتداری را در جامعه نهادینه کرد هم یادآور شد: باید به حقیقت فرهنگ که تصوف و عرفان اسلامی است توجه کرد. امانتداری را در حوزه عرفان که عرفان عملی است یا تزکیه و تهذیب نفس و با سیر و سلوکی باید زنده کرد و این جز از طریقه عرفان و تصوف اسلامی میسر نمی شود. اگر مردم به معنویت و سیر و سلوک روی بیاورند حکومت هم به طریقه ها و سلسله های عرفانی اهمیت بدهد و هزینه کند مطمئن باشید هم

فرهنگسازی می کند هم به امانتداری توجه می کند.

صابری در پایان عنوان کرد: تا زمانی که ما به حوزه های عرفان و طریقه های عرفانی و سیر و سلوک باطنی و معنوی الهی توجه نکنیم مطلقاً فرهنگسازی نمی کنیم و فرهنگ ظهور پیدا نمی کند و مطمئن باشید امانتداری در حد یک شعار باقی می ماند مگر اینکه به طریقه های عرفانی توجه کنیم.